

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૮૩૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ વિનયનદેરનારે અલ્યામંડ

વિષય મ ૨ : ૮૪

વિનય મંદિરો માટે અભ્યાસક્રમ

સૂચી

- ૧ વિજ્ઞાપન
- ૨ અભ્યાસક્રમ સારાંશ
- ૩ અભ્યાસક્રમ વિગતો
- ૪ ઉદ્યોગોનો અભ્યાસક્રમ તથા સામાન્ય સૂચનાઓ
- ૫ વિદ્યાર્થી કે પ્રસિદ્ધ કરેલા પુસ્તકોની યાદી તથા બીજી
ઉપયોગી માહિતી

પ્રકાશક

૧ વિદ્યાર્થી કે

૧૯૬૯.

પ્રા ૧૧૦૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈ સંગ્રહ
૧૦૬૩૮

મુદ્રણસ્થાન આદિત્યમુદ્રણાલય, રાયબરોડ-અમદાવાદ
મુદ્રક પ્રાણજીવન વિશ્વનાથ પાઠક

અકાશક
કિશોરલાલ ધ મશરૂવાળા
મલમલ, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
અમદાવાદ.

વિજ્ઞાપન

મ ૧૯૭૯ ના ચૈત્રવદ ૧૪ ને દિવસે વિદ્યાપીઠના કુમાર અને વિનય મદિર સમિતિએ કુમાર મદિરે માટે અભ્યાસક્રમ વડવા માટે એક પેટા સમિતિ નીમી હતી તે પેટા સમિતિએ વહેલો આ અભ્યાસક્રમ બીજા જેઠ વદ ૯ ને દિવસ સદહુ સમિતિએ મળુ કરવાથી પ્રસિદ્ધ કરવામા આવે છે આમાની ફરેક વસ્તુ કેવળ માર્ગદર્શક અને મૂળનાડપે છે ફરેક મદિરે યથાનિક પરિસ્થિતિ અને પોતાની મુનમશીને અનુસરી યોગ્ય રીતે કરવાની છૂટ છે

કળાવણીમા ન્મ લેનાર ફરેક રાત્રકન એ કાળજીપૂર્વક વિચારી જોરા વિનિતિ છે એને રહનામા આદ્ય અભ્યાસક્રમ તરફ દ્રષ્ટિ આપી રાખી છે વધારે પડતા કરકાસે કરરાની મદિરેના વ્યવસ્થાપકા અને વિદ્યાર્થીઓના વાલીઓની યોગી તૈયારી, તથા તેમના સાધન બહાણ, અને યાગ્ય નિલગ્ન તથા પાઠ્ય-પુસ્તકોની અગ્ર તરફ લલ રાખી જોરા અભ્યાસક્રમે આગે અમલમા મૂકી શકાય તેવાજ સૂચવવા પર લલ રાખવામા આવ્યુ છે, એટલે એ અભ્યાસક્રમેમા ઉત્તરોત્તર સુધારાઓને માટે પુરુષા અવકાશ છે

આ અભ્યાસક્રમ વિષેના સૂચનાઓ તથા તેનો અમલ કરવામા પડતી મુશ્કેલીઓ, અને બીજા અનુભવો મહામાત્રને મોડલવાથી તે સમિતિના ધ્યાન પર લાવવામા આવશે

વિનય મદિરના શિક્ષણને લગતા વિષયો માટે શિક્ષકોને ઉપયાગી થાય એવી સૂચનાત્મક અને ચર્ચાત્મક પત્રિકાઓ જુદા જુદા શિક્ષકો પાસે લખાની પ્રસિદ્ધ કરવા વિચાર છે એ પત્રિકાઓ માન્ય મદિરેને મફત મળશે બીજા મદિરેને ટપાલ વગેરેના ખર્ચ માટે વાર્ષિક રૂ ૨) ભરી પોતાનું નામ નોંધાવવાથી મોકલવામા આવશે અનુભવી શિક્ષકો એ વિષયમા સૂચનાઓ લખી મોકલશે, તો તેનો સાભાર સ્વીકાર કરવામા આવશે

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ,
અમદાવાદ, આપાક નં ૩૦
સં ૧૯૭૯

મહામાત્ર

શિક્ષકોને સ્મરણ

- (૧) વિદ્યાર્થીના નીચેના સિદ્ધાન્તોનું વિસ્મરણ થવું ન જોઈએ —
 - (૫) ધાર્મિક ઋતિને પોપના એ કેળવણીનું ધ્યેય છે
 - (૭) કાર્મિકલ વ્યક્તિના ધર્મ, ગતિ કે મત એના શિક્ષણમાં બાધા રૂપ ન ગણાય
 - (૮) શરૂથી આખર સુધી કેળવણીનું નાહન ગૂજરાતીજ હોવું જોઈએ
 - (૯) વિદ્યાર્થીના દરેક મંદિરમાં ઔદ્યાગિક કેળવણી અથવા શારીરિક મહેનત કરજ્યાત ગણનામાં આવે
- (૨) ભણતર પરીક્ષા માટે નથી, પણ બાળક એ માણસ છે, અને વધારે માણસાર્થ મેળવવા આવ્યો છે એ ભુલવું નહિ
- (૩) તખ્તીયતને ભોગે અથવા મારની બીકે બનાવીને ભણાવવું નહિ
- (૪) ભણતરથીજ માણસાર્થ આવતી નથી માટે મદ્યુષ્ઠિ વિદ્યાર્થી તરફ દયાભાન રાખવો અને તે આપણું ભણાવ્યું ન ભણે તો ચિંતા ન રાખવી, પણ એનામાં શુ ભણવાની શક્તિ છે, તે શોધી કાઢવું
- (૫) વિદ્યાર્થીની નીતિ અને યુદ્ધિમાં દોષ દેખાય, ત્યારે માઆપ સાથે સહકાર વધારવો અને એમની બાળકો પ્રત્યે સહાનુભૂતિ મેળવવી
- (૬) જગતના વર્તમાન બનાવોથી વાકેફ ગદી, વિદ્યાર્થીઓને એ બરાબર સમજાવવું
- (૭) કંદર નિર્વાહ માટે શિક્ષક થવું નહિ, રાજકીય ચળવળના કાર્યક્રમનું કેળવણી એક પેટા-અંગ છે એમ સમજી શિક્ષક થવું નહિ, પણ બાળકો પ્રત્યેના પ્રેમથી એમને અજ્ઞાનમાંથી જ્ઞાન તરફ દોરવા, એમની માણસાર્થ વધારવા, કેળવણીને ધર્મ સમજીનેજ શિક્ષક થવું, અને તેથી જ મંદિરનું સૂત્ર લાચમાં લીધું હોય, તેને બીજા પ્રલોભનોને વશ થઈ છોડી દેવું નહિ

* ગૂજરાત વિદ્યાર્થીના બધારણની પૂરવણીમાં આપેલા સિદ્ધાન્તો

- (૮) ૧૨-૧૩ વર્ષની ઉંમર પછી બાળકોમાં શારીરિક ફેરફાર થતા માટે છે, તે તરફ દુર્લક્ષ્ય ન કરવું વિદ્યાર્થીઓ કુટેવોના ભોગ થઈ ન પડે, એમનું અહમ્મય અપ્પડિત રહે, એમના શરીરનો બાધો દંઠ થાય, એ માટે ખૂબ કાળજી રાખવી
- (૯) બાળક વિદ્યાદાન પ્રેરુની નીતે લેનારો થાય એ બસ નથી, એ વિદ્યાર્થી-એટલે વિદ્યાનો જ્ઞાસુ, રોધક બને તોજ એને આપેલું શિક્ષણ સાર્થક થાય એ વિદ્યા માટે શિક્ષક પગલ અવલબન રાખવાવાળો થાય એ હિંદુ નથી
- (૧૦) જો વિનયમદિરને અતે વિદ્યાર્થીમાં સ્વાશ્રય, સ્વાભિમાન, નીડરતા, સ્વાર્પણની વૃત્તિ, જ્ઞાનપીપાસા, અને પરમાર્થપ્રિયતા ન આવે તો શિક્ષણ મિથ્યા ગયું છે એમ સમજવું

અભ્યાસક્રમ

સારાંશ

પૂર્ણ વિનય મંદિરનો સાત વર્ષનો અભ્યાસક્રમ છે તેમાંથી છેલ્લા વર્ષનો અભ્યાસક્રમ વિનીત પરીક્ષા માટે હોવાથી, તે ફરેક વર્ષના વિનીત પરીક્ષાના અભ્યાસક્રમ પ થી સમજવાનો છે

પહેલા ત્રણ ધોરણ 11 અભ્યાસક્રમ કુમાર મંદિરના છે ત્રણ વાળુન મળતો છે પણ ચતુર્થ વિદ્યાર્થીઓ 12-14 વર્ષની ઉંમર પોતાનો અભ્યાસ બધા કરતા હારાથી વિનીત પરીક્ષાની દ્રષ્ટિથી વિનય મંદિરમાં નાખવ દરના કટલાક વિષયો ટાળીને તેને બદલે એ જાનમાં પ્રવેગ કરના યાગ્ય બને એવું કંટાળુક જ્ઞાન આપવાનો કુમારમંદિરના અભ્યાસક્રમ 15નો છે પણ તેથી ત્રણ કુમારમંદિરમાં અભ્યાસ કરી આવેલા વિદ્યાર્થી 1 વિનયમંદિરના તથા ધોરણમાં ભેળવા અડચણ ન આવતી જોઈએ, અને એના સીખી ગયલા વિષયોમાંથી એન 14ની નીચે મુકત કરી નવા વિષયો ઉપર વિશેષ મમત આપવાની આસિયા હારી જોઈય કિંદાં એને અકર્મણીય અને ઉદ્ધાગોમાં ભાગલ નવું જ નાનું નહ એથી ઉત્તરુ દત્તિલામ બાપાઓ એમાં અને વિનય સમય આપવો 15

હાલની વિનીત પરીક્ષાના અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે ગણિત અને પ્રાચીન ભાષાની અવેજીમાં ઉદ્ધાગ લઈ રાકાય છે આવો વિકૃત ગમવાનો દેરા એ નથી કે વિનયમંદિરએ એ બે વિષયો સીખરામાં પહોંચીજ પ્રમાદ નાખવો, અને વિદ્યાર્થીને પસંદગી કરનાનો જે હક્ક છે, તે કરવીજ 15 એવી પરિસ્થિતિ ઉત્પન્ન કરવી

વિનયમંદિરો માટે

અભ્યાસક્રમ તથા પાઠ્ય પુસ્તકો

વર્ષ ૧ હું.

વિષયો—૧ ગૂજરાતી ૨ હિંદુસ્તાની ૩ ઇતિહાસ ૪ ભૂગોળ
૫ અર્વાચીન ભાષા—(ઇંગ્લિશ, * મરાઠી, બંગાળી કે
હિંદુસ્તાની) ૬ ગણિત

૧. ગૂજરાતી.

(૧) ગદ્ય—પા ૧૦ થી ૭૦ ભાવમય વાચન અર્થ અને શ્રુત-
રેખા સાથે

પાઠ્ય-પુસ્તકો

૧ શાળામિત્ર

૨ નર હરી વાચનમાળા પ્રાચીન ચોપડી

૩ ત્રિવેદી વાચનમાળા પ્રાચીન ચોપડી

(૨) પદ્ય ૧૦ લીંગ અર્થ સાથે તેમજ ૨૦ લીંગ કહે

પાઠ્ય-પુસ્તકો

૧. વાચનમાળાની કવિતાઓ.

૨. રાચણુમાર્થી નીચેની કવિતાઓની ભલામણ —

વળામણ, થક મરણીયા ધસતુ, કુબંધુ, સદિશ, મોગરો ને કોચ, સર્વ
સરખુ નથી, ટેવ, બેલ, હલેસા, જ્ઞાનન, બાપાની પીપર, જેવા જેગ જેવી
ગૂજરાત, સુદામાચરિત્ર, ઝમ્મી સાપ ને ઉલ્લમી ઉદર પસ્તાવો, બગલાની વાર્તા,
રાજબીજ, દરબારમા કણબી, હાલરડું (ન્હાનાલાલનું)

* ઇંગ્લિશ ભાષાનો અભ્યાસક્રમ ગ્રંથો છે બીજી ભાષાના અભ્યાસક્રમ,
માત્રથી થયેલી સુચવવામા આવશે.

૩. જૂજરાતી કવિતા-દ્વિતીય વર્ષ માટે—(દક્ષિણામૂર્તિબવન,
ભાવનગર)

(૩) વ્યાકરણ—ત્રિવેદીનું લઘુવ્યાકરણ ભા ૨ ના પાઠ ૧ થી ૮ જેટલું

(૪) મુલેખન—અનુલેખન તથા એવડી લીંટીઓવાળી નોટખૂંટા સારા

અક્ષરે લખવું

અનુલેખન માટે—અનુલેખનમાળા (જોશીની ૬૧ ઓઠ) મણકો ૫ મો

(૫) નિમ્નલેખન—કોઈકે વાચેલા પાઠનો કે ચોપડીનો સાર લખવો

પરિચિત માણસનું જીવન લખવું—જેવા કે હરિશ્ચંદ્ર,
ગમ, ગાંધી વગેરે

૨. હિંદુસ્તાની.

મંજુર કરેલા પાઠ્યપુસ્તકો—

(૧) સુખોદિની વાચનમાળા ભા ૧ લો

અથવા

(૨) રાષ્ટ્રીય શિક્ષાવલી

૩. ઇતિહાસ.

૧ આપણા દેશનો ઇતિહાસ—ભા ૧-૨ [દક્ષિણામૂર્તિ વિદ્યાલય, ભાવનગર]

૪. ભૂગોળ.

અભ્યાસક્રમ—હિંદુસ્તાન અને ઝૂલ્ફઆસાવર્તની ખાસ, દુનિયાની ઉપરેખા

પાઠ્યપુસ્તક—નીવાનજી દત્ત માધ્યમિક ભૂગોળ ભા ૧

૫. અર્વાચીન ભાષા

*ધંધેજી

પાઠ્યપુસ્તકો—નીચે પૈકી કોઈ પણ એક વાચનમાળાનું+ પહેલું પુસ્તક અને
પ્રાથમિક

૧ સવાહ પદ્ધતિની ભદ્રામણી કરવામા આવે છે

+ જે વાચનમાળા પહેલા વર્ષ માટે પત્રક કરી હોય તેજ બનતા સુધી
ત્યાર પછીના વર્ષો માટે આજી રાખવી

- ૧ આશ્ચિમાન દની Boys' Own Home Readers (કલકત્તા)
- ૨ Yate's Reformed Readers
- ૩ Tipping Readers
- ૪ Palmerston Readers
- ૫ Dutt's Bengal Readers
- ૬ New Royal Readers
- ૭ Nelson Readers.
- ૮ Literary & Scientific Readers

૬. ગણિત

અભ્યાસક્રમ—ગણિતની ચાર સાદી અને સચુકત રીતો, બાજણી, સામાન્ય અપૂર્ણાંક, દરબાજક, લઘુત્તમ સાધારણ બાજ્ય, સમ અને વ્યસ્ત ત્રિરાશી, માત્ર વ્યાજ કાઢવાના સહેલા દાખલા, નફોટોટો (સાદા દાખલા)

પાઠ્યપુસ્તક—૧ લાકડાવાળાનું અગણિત
 ૨ નાદાવાળાનું અગણિત
 ૩ લાલગદર ઉ ત્રવાડીનું અગણિત
 ૪ વિદ્યાર્થી ગણિત [ચંગેતર ઝેન્યુક્શન મોસાયટી, આલુદ]

વર્ષ ૨ નું

વિષયો—૧ ગૂજરાતી ૨ હિંદુસ્તાની ૩ ઇતિહાસ ૪ ભૂગોળ
 ૫ અર્વાચીન ભાષા—(ઇંગ્રેજી,* મરાઠી, બંગાળી, હિંદુસ્તાની), ૬ ગણિત

૧. ગૂજરાતી

(૧)—ગદ્ય—પા ૭૫ થી ૯૦ બાવનદ વાચન, અર્થ, અને શ્રુતલેખન સાથે

પાઠ્યપુસ્તક—૧ નીતિશિક્ષણ.

૨ સરકારી વાચનમાળા છઠ્ઠી ષોષડી

૩ ત્રિવેદી વાચનમાળા છઠ્ઠી ષોષડી

* ઇંગ્રેજી ભાષાના અભ્યાસક્રમ સુચવ્યો છે બીજી ભાષાના અભ્યાસક્રમ માગણી થયેથી સુચવવામા આવશે

- (૨) પદ્ય—અર્થ સાથે ૪૦૦ થી ૫૦૦ લીટી તેમાંથી ૨૦૦ લીટી કટે
 પાઠ્યપુસ્તકો—૧ ચોપડીમાંની કવિતાઓ
 ૨ સ્થાન તથા દૈનિકસારમાંથી પસંદગી
 [દૈનિકસાર, ચંદ્રસાર સાહિત્ય સભા બહાર પાડે]
 ૩ પદ્યપાઠ સમૃદ્ધ ૧ લો—કર્તા દેશવલ્લભ તથા ડાહ્યા-
 બાઈ પી દેરાસરી—પ્રકાશક મેન્ડમિલન કુા મુબાઈ
 ૪ ગૂજરાતી કવિતા—ત્રીજા વર્ષ માટે [દક્ષિણામૂર્તિ
 વિદ્યાલય, ભાવનગર]
 (૩) વ્યાકરણ—ત્રિવેદી કૃત વધુવ્યાકરણ ભા ૨ ને ૫૩
 (૪) મુલેખન—અનુલેખન તથા એક લીટીવાળી નોટબુકમાં સારા
 અક્ષરે લખવું
 રાષ્ટ્રીય અનુલેખનમાળા મહુદો ૬૨૧
 (૫) નામધ—પત્રલેખન પાઠનો સાથ લખવો, ભાડાચિટ્ટી ગજોતપટ્ટા બુટી
 રંગે લખવા

૨. હિંદુસ્તાની

- મજૂર કંદેલા પાઠ્યપુસ્તક—૧ મુમોચિની રાચનમાળા ભા ૨ ને
 અથવા
 ૨ રાષ્ટ્રીય ગિયાવલી ભા ૨ ને

૩. ઇતિહાસ

- અભ્યાસક્રમ જપુતોનો નિર્ધારન
 પાઠ્યપુસ્તક—મેવાડની જાહોજલાલી અથવા એ તિપયની બીજી જે માર્ક
 ૨ થી મળી શકે

૪. ભૂગોળ

- પાઠ્યપુસ્તક—નેરાનજ કૃત માર્કશિક ભૂગોળ ભા ૧ પ્રાકૃતિ—અને અગોળ
 ૨-૫૦ વન ૧૬-૫૨

૫. અર્વાચીન ભાષા

- ઇંગ્રેજી - પહેલા તર્પમા જણાવેલી માર્ક પાંચ વાચનમાળાની બીજી ચોપડી
 પાઠમાળા ભા ૧ થી
 અથવા
 માત્ર ગૂજરાતી વાક્યોનો અંગ્રેજીમાં તર્જુમો

વ્યાકરણ—શબ્દના પ્રકાર ઓળખના રીતબતી

કૌપીયુક—કોરી કે બેવડી લીટીની નોટ અથવા આનોંડ કે મંક
મિલનની કોપી

૬. ગણિત

અભ્યાસક્રમ—સાદુ વ્યાજ, દાન, પાતિ, દેશી ઝાકડમેળની ગતિ

ખાંચપુસ્તકો— પહેલા વર્ષ પ્રમાણે

વર્ષ ૩ જી

વિષયો—૧ ગૂજરાતી ૨ હિંદુસ્તાની ૩ ઇતિહાસ ૪ ભૂગોળ
૫ અર્વાચીન ભાષા- (ઇંગ્લેજ, * મરાઠી, બંગાળી કે
હિંદુસ્તાની) ૬ ગણિત

૧. ગૂજરાતી

(૧) ગદ્ય—પા ૧૦૦ વાચન અર્થ અને શ્રુતલખન માટે

મજુર કરેલાં ખાંચ પુસ્તકો—

- ૧ સીતાહરણ—લે ચંદ્રસેન પ્રાણસેન શુક્લ (નવજીવન પ્રગરન મહિર, અમદાવાદ)
- ૨ રામાયણ તથા મહાભારતનો સાર લે નર્મદાશંકર લાલસેન
[ગૂજરાતી પ્રેસ]
- ૩ રામ અને કૃષ્ણ—[નવજીવન પ્રગરન મહિર, અમદાવાદ]
- ૪ સાતમી ચોપડી—સગડી
- ૫ " " —ત્રિવેદી

(૨) પદ્ય—અભ્યાસક્રમ ૫૦૦ લીટી અર્થ માટે ૧૦૦ લીટી કંઈ

ખાંચપુસ્તકો—૧ ચાપડીમાની કવિતાઓ

૨ સામગ્રમાથી પસંદગી

૩ હલપતસારમાથી પસંદગી

૪ કવિ-વાણીમાથી પસંદગી [વિદ્યે પાલે સાહિત્ય સભા]

* ઇંગ્લેજ ભાષાનો અભ્યાસક્રમ સૂચવ્યા છે બીજી ભાષાના અભ્યાસક્રમ,
માગાની થયેથી સૂચવનામા આનગ

(૩) વ્યાકરણ—પ્ર ૧ થી ૧૦, ૧૨ તથા ૨૯

પાઠ્યપુસ્તક—ત્રિવેદી કૃત મધ્ય વ્યાકરણ

(૪) નિબંધલેખન—વર્ણનાત્મક ઉદા૦ મુસાફરી, જોવાલાયક સ્થળ
ઇત્યાદિના

(૫) મુલેખન—પોતાની નોટમાં સારે અક્ષરે લખવું

૨. હિંદુસ્તાની

૧ સુઓધિની વાચનમાળા—ભા ૩ જે

અથવા

૨ રામદાસ ગૌડ-દુસરી પોથી

૩. ઇતિહાસ

પાઠ્યપુસ્તક—ઐતિહાસિક વાર્તામાળા—મોગલવંશ—ગુજરાત વિદ્યાપીઠ

૪ ભૂગોળ.

અભ્યાસક્રમ—હિંદુસ્તાનની નસાદતો અને એશિયા ખંડ

પાઠ્યપુસ્તક—સ્વિવાનજીન ભૂગોળ ભા ૨ જે

૫. અર્વાચીનભાષા

ઇંગ્રેજી.

૧ પહુલા તર્પમાં જણાવેલી કોઇ પણ વાચનમાળાની ૩ જી ચોપટી

૨ Oral Exercises અથવા પાઠમાળા ભા ૨

૩ ડિક્શોનરી ઇંગ્રેજી—ગૂજરાતી વ્યાકરણ ભા ૧ (મૅકમિલન એન્ડ કો મુખ્યાઇ)

૪ મુલેખન

૬ ગણિત

અભ્યાસક્રમ—નકાટાટાના સાદા હિસાબ, ચક્રચક્રિ વ્યાજ, (માત્ર વ્યાજ
કાઢવાના દાખલા), દશાશની રીતે પ્રમાણભાગ અને પત્યાળાના
સાદા હિસાબ, પાની, દેશીનામુ, રોજમેળ અને ખાતાવટી

પાઠ્યપુસ્તકો—પહેલા ધોરણમાં મુખ્યત્વે છે તે તથા દેશીનામાં પદ્ધતિના જે
પુસ્તકોમાંથી જમે તે આદ

વર્ષ ૪ થુ

૧૧૫૧—૧ ગૂજરાતી ૨ હિંદુસ્તાની ૩ ઇતિહાસ ૪ ભૂગોળ
૫ અર્વાચીન ભાષા (ઇંગ્રેજી, મરાઠી, બંગાળી કે
હિંદુસ્તાની) ૬ ગણિત ૭ પ્રાચીન ભાષા (સંસ્કૃત,
કે કાંસી)

૧. ગૂજરાતી

(૧) પદ્ય—પા ૧૦૦ થી ૧૨૫ વાચન, શ્રુત લેખન, અર્થ
મંજુર કરેલા પાઠ્ય પુસ્તકો—

૧ વનરાજ ચાવડો

૨ પ્રતાપ નાટક

૩ ઇશુનુ અલિદાન — ‘ નવનિર્મિત પ્રેક્ષક નિર્મિત ’

(૨) પદ્ય—લૅટી ૧૦૦ થી ૭૦૦ અથવા સાથે ૨૦૦ લૅટી કદ

પાઠ્યપુસ્તકો—૧ નર્મદાશરણના વીર કાવ્યો તથા

૨ પ્રેમાનંદના પ્રહલાદાખ્યાનનું નવનિર્મિત (હરિલાલ માનુ-
લાલ દેસાઈ અને ડૅચાલુરાય નથુભાઈ જોશી), અથવા
સુદામાચરિત્ર

(૩) વ્યાકરણ—ત્રિવેદી કૃત મધ્ય વ્યાકરણના પ્ર ૧૧, ૧૩ થી ૨૦ અને
૨૬ જેટલું

(૪) નિબંધ લેખન—સૃષ્ટિ વર્ણન

(૫) સુલેખન—મારે અલગે ખૂબ લખવાનો આદેશ

૨. હિંદુસ્તાની

પુસ્તકો—સુબોધિની વાચનમાલા ભાગ ૩ જે, અથવા રામદાસ ગૌડ
તીસરી પોથી

૩. ઇતિહાસ

હિંદુસ્તાનીના મુસલમાન સમય (ઇ સ ૬૪૮ થી ૧૫૨૬)

વિદ્યાપીઠ તરફથી નવ પુસ્તક પ્રતિષ્ઠા થાય ત્યાંસુધી સાધારણ આચાર્ય પસંદ
કરે તે પાઠ્ય પુસ્તક

૪. ભૂગોળ

ચૂરોપ ખડ-દિવાનજ કૃત ભૂગોળ ભાગ ૨ એ

૫. અર્વાચીન ભાષા

છત્રેજી—૧ વાચન—પહેલા વર્ષમા જણાવેલીકોષપણ વાચનમાળાની
૪થી ચોપડી

૨ દ્વિતર વાચન—નીચે પેઢી માળામાથી એક નાનું ક્રમિક પુસ્તક

(ક) A L Bright Story Readers

(ખ) Oxford Readers

(ગ) Books for the Banns

(ઘ) Stories Told to Children Series

નોંધ- હિંદુસ્તાનની પૌરાણિક ક દત-ચાઓ હમજ દ્વારા ન
શીખવવી

૩ Oral exercises—અથવા પાઠમાલા ભા ૩

૪ વ્યાકરણ—ડિગ્રાટનુ છત્રેજી—ગૂજરાતી વ્યાકરણ ભા-૨ નો (મંકમિનન)

૫ કવિતા મુખપાઠ-૧૦૦ લીટી વાચનમાળામાથી અથવા નીચે પેઢી
કમનદ કાવ્યમાળાના એક પુસ્તકમાથી Types of English
Poetry—By A C Mukerji—(Macmillan & Co ,
અથવા The Indian Press, Allahabad)

P C Wren ની કાવ્યમાળા (પ્રકાશક) K & J
Cooper, Bombay)

M Cross ની કાવ્યમાળા (પ્રકાશક—K & J Cooper,
Bombay)

Gems of Poetry—Wadia

૬ Simple Composition

૭ Handwriting

૬ ગણિત

અંકગણિત—ચક્રવર્તિ વ્યાજ ૫૬ વર્ગ અને વર્ગમૂળ ધન, વ્યાજ
ગણવાની-દેશી રીત, નીમો-કમિશન, દેશ દેગના નાણાના ખર્ચાના હિસાબો

(પૌંડ, ગ્રેન અને ડોલર), બીજગણિતનો અકગણિત સાથેનો મળધ, કૌંસ છોડવાના તથા બાધવાના.

બીજગણિત—સગવાળા, બાધ્યાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર

ભૂમિતિ—ઉપક્રણોનો ઉપયોગ, તે વડે લીંટી તથા ખુણાના બે સરખા ભાગ કરવા, લીંટીપર લખ દોરવો, આપેલી લીંટીને સમાન્તર લીંટી દોરવી, આગલા ખુણા બગાળર ખુણો દોરવો (સાખીતીની જગ ન હોય), પ્રમાણ માપથી અતઃ, ઉંચાઈ અને ભૂમિતિની આકૃતિઓ (જેમ કે એરડા મકાન વિગેરે) દોરવી

પાઠ્યપુસ્તકો—**બીજગણિત**—છગનલાલ યુનીલાલ મહેતા (મગજદાસ હરીશીશનદાસ, સુરત)

ભૂમિતિનાં મૂળતત્ત્વો ભાગ ૧—બીઆબાઈ કુબેરભાઈ પટેલ (ચરોતર એન્ટ્રુકેશન મોસાઈકી, આણંદ)

૭ પ્રાચીન ભાષા

૧ સંસ્કૃત—૧ ગીર્વાણભાષાપ્રવેશ-પૂર્વાર્ધ—(પાદુરંગ ત્રિકુલ વળામે) પહેલા ૧૭ પાઠ, અથવા મર્ગોપદેશિકા (ભાડાગર) પાઠ ૧ થી ૨૦

૨ કથામુક્તાવલી પહેલી શ્રેણીમાથી પાચનાની ૧૧૦

૩ સુભાષિતરત્નસમુચ્ચય ૩૦ સ્લોક

૨ ફારસી—જઘ આગમીવાળાની પહેલી ચોપડીમાથી આગ પાઠ

પદ્ય—ફરીમામાથી ૬૨૩ દુઝ

વ્યાકરણ—મળ બનાવવા તથા એક વચન અને બાદવચનના ૩૫ બનાવવાના નિયમ

વર્ષ ૫ મું

વિષયો—૧ ગુજરાતી ૨ હિન્દુસ્તાની ૩ ઇતિહાસ ૪ ભૂગોળ ૫ અર્વાચીન ભાષા (ઇંગ્રેજી-મરાઠી-બંગાળી-હિન્દુસ્તાની) ૬ ગણિત ૭ પ્રાચીન ભાષા—(મસ્કૃત કે ફારસી)

૧ ગુજરાતી

(૧) જઘ પાના ૧૨૫ થી ૧૫૦ વાચન, અર્થ, તત્ત્વેખન, ભાષા શૈલી, પાત્રન ચાત્રિ, ઇં નો વિચાર

પાઠ્ય પુસ્તકો—૧ સક્ષિસ કરણુઘેલો (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ)

૨ મેવાડ-પતન

૩ યુદ્ધ અને મહાવીર (નવજીવન)

૪ યુદ્ધલીલામારસ ગ્રંથ (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ)

પદ્ય ૬૦૦ થી ૭૦૦ લીટીઓ અર્થ સાથે, કડો ૨૦૦ લીટી લઘુ-શુભ્ર
તથા ગણુની સમજ સારી અને અલકારિક ભાષાની સમજ, શર્માલકો
તથા અર્થાવકારનો ભેદ

પાઠ્ય પુસ્તકો—૧ પ્રેમાનંદની પ્રમાદી

૨ રણુચર

૩ નળાખ્યાન અથવા માંમેરૂ -(ભાનુ નુખરામ મહેતા)

૪ શ્રાદ્ધ

વ્યાકરણુ—૫ ૨૧ થી ૩૦-ત્રિવેદીનુ મધ્ય વ્યાકરણુ

નિખધ લેખન—જીવન ચિત્ર વર્ણન

૨. હિંદુસ્તાની

પુસ્તકો—૧ ગમગામ ગૌડ દત્ત ચૌધી પુસ્તક

૨ હિંદી મિરલ વ્યાકરણ

૩ ઇતિહાસ

૧ હિંદુસ્તાનના-મુગલ શીખ મરાઠા આંગ્રેજીય પ્રગ્નઓ ૬ સ
૧૭૬૧ નુધી

૨ ઇંગ્લાંડનો ઇતિહાસ ૭મા હજી સુધી (નવજગમનુ અગ્રેજી ઇતિહાસનુ
પૂન- અથવા એવુ કેઈ બીજુ પુસ્તક)

૪ ભૂગોળ

આફ્રિકા અમેરિકા અને એશિયા

૧ ફિઝાનજ દત્ત ભૂગોળ ભા-૨ ભે

૫. અર્વાચીન ભાષા

ઈત્રેજી—૧ વાચન—પહેલા વર્ષમા જણુાવેલી વાચનમાળાની પાચમી ચોપડી

૨ ઇતર વાચન—૪થા વર્ષમા વાપરી હોય તેના કરતા ઉંચા ક્રમની

૩ કવિતા—મુખપાઠ અને અર્થ સાથે લીટી ૧૫૦

- (૧) વાચનમાળામાથી અથવા ૪થા વર્ષમા જણાવેલી કોઈ એક કાવ્યમાળામાથી અથવા
- (૨) Tennyson for the Young
- (૩) Children's Treasury of Songs
- (૪) Wadia's Gems of Poetry Book II
- ૪ Oral exercises અથવા પાઠમાળા ભાગ ૪
- ૫ Nesfield's Grammar Part II
- ૬ Composition-Reproduction of Stories
- 1 Junior Composition by Nesfield
- 2 Short Stories—Chambers

૬. ગણિત

અંકગણિત—કાટખુણુ આકૃતિઓનુ ક્ષેત્રફળ, કાપીયુ ત્યાજ, મુદ્દત કાપનાના દિસામ, નફોટોટો

બીજગણિત—સાદા સમીકરણુ અને તેના ફૂટ માપવા, અનેકવર્ણુ સમીકરણુ, સાદા અવયવ

પુસ્તકો—છગનલાલ શુ મહેતાનુ બીજ ગણિત અથવા આશવલેની કે એવી કોઈ બીજી બીજગણિતની ચોપડી

ભૂમિતિ—એક બિંદુ આગળના ખુણા, સમાન્તર લીંટીઓપરના ખુણા, એકરૂપ ત્રિકોણુ, ત્રિકોણુના બાજુઓ અને ખુણાઓની સમાનતા અને અસમાનતા

ચોથા વર્ષમા કરેલી ભૌમિતિક રચનાઓનુ પુનરાવર્તન સાખીની સાથે

ગૂજરાતી પુસ્તક તૈયાર થાય ત્યાં સુધી Hall & Stevens, Godfrey and Siddons અથવા Piere Points ની ભૂમિતિઓ

૭. પ્રાચીન ભાષા

૧ સંસ્કૃત—

(૧) ગીર્વાણભાષાપ્રવેશપૂર્વાર્ધ—સે પાકુરગ વિકૃલ વળામે-પૂરી અથવા

માર્ગોપદેશિકા પૂરી અને ભાંડારકરની બીજી ચોપડી

પહેલા ૧૨ પાઠ

(૨) કથામુકતાવલ્લી અથવા એનીજ ખીજ કોઇ ચોપડીમાંથી દશથી બાર વાર્તા.

(૩) મુલાધિતરત્નસમુચ્ચય શ્લોક ૪૦

૦ ફારસી—ગદ્ય આરસીવાળાના ખીજ ચોપડીમાંથી ૧૦ પાઠ

પદ્ય—કરીમા—ચોથા ધોરણમાં થયેલ ભાગની આગળ ૧૦ દુકો
દુકોનો મુખપાઠ

વ્યાકરણ—જગાનુ-૧-૩-પ્રકરણ અથવા એવા ખીજ વ્યાકરણમાંથી
એટલો વિષય, ગૂજરાતીમાંથી ફારસીમાં તરજુમો સીધા
વાખ્યાનો

વર્ષ ૬ ઠું

વિષયો—૧ ગૂજરાતી ૨ હિંદુસ્તાની ૩ ઈતિહાસ ૪ ભૂગોળ
૫ અર્વાચીન ભાષા ૬ ગણિત ૭ પ્રાચીન ભાષા—
મસ્કૃત કે ફારસી ૮ ઉદ્યોગકળા

૧. ગૂજરાતી

ગદ્ય—પા ૧૫૦ થી ૨૦૦ વાચન, અર્થ તુલ્યોપન સાદી ટીકા, અર્થ
મજુર કરેલા પાઠ્ય પુસ્તકો—

૧ રાઈનો પર્વત (૬ઠો અક બાદ)

૨ હિમાલયનો પ્રવાસ તથા ઉત્તરાખંડની યાત્રા—નવજીવન
પ્રજાગન મંદિર

૩ વીરમતી નાટક—નવવરામ

૪ સુકતધાગ-કરસનદાસ માણેજનો અનુવાદ

૫ જોન એન્ડ આર્ક—મરુ સાહિત્ય

૬ યુકર ટી વેશિન્ડન—,,

પદ્ય—૧ી ૧૦ થી ૫૦ અર્થ સાથે ૧૦૦ લીની કેઠ, પ્રયત્ન છંદો
અત સાદા અત કાળી પાઠ્ય

પાઠ્ય પુસ્તકો—

૧ નળાખ્યાન	}	આ પુસ્તકોમાંથી ગાળાના આચાર્યની મજુરીથી શીખવવાનો ભાગ પસંદ કરવો
૨ કાવ્યમાધુર્ય—		
૩ કવિતા પ્રવેશ—		
૪ સાહિત્ય રત્ન—		
૫ પદ્ય સંગ્રહ—		

(અભરિયા)

૧ દલપતગમનું પિત્ર

વ્યાકરણ—પુરૂષ ત્રિવેદી મધ્યમ વ્યાકરણ

સાહિત્ય—ઈતિહાસ

૧. કાવ્ય માધુર્યની પ્રસ્તાવના

૨ સાહિત્ય રત્નની પ્રસ્તાવના

નિબંધ લેખન—અર્ચાત્મક

૨. હિંદુસ્તાની

૧ રામદાસ ગોડકૃત પાંચમું પુસ્તક

૨ હિન્દી મિડલ વ્યાકરણ

૩. ઈતિહાસ

૧ હિંદુસ્તાન—મરાઠા શીખ અને અંગ્રેજ

૬ મ ૧૭૬૧ થી ૧૯ મ જાસીને જેલમાં પ્રયાત્યા મુખી

૨ ઇંગ્લાન્ડ-૭ મા હેન્રીથી ઍન રાણી મુખી (૬ મ ૧૭૧૪)

૪. ભૂગોળ

૧ પ્રાકૃતિક ૨ વ્યાપારી

નોંધ—ગિફ્ટે એ વિષયની તૈયારી કરી લેવી

૫ અર્વાચીન ભાષા

ઈંગ્રેજી

૧ વાચન પુસ્તક ૧ હું અથવા

School Selections from Modern Prose-I Smith

(K. & J Cooper & Co, Bombay)

અથવા

Prose Selections from Scott

(K & J Cooper & Co Bombay)

૨ છતર વાચન—પાચમા વર્ષથી આગળ અથવા

Stories Retold to Indian Students
(Oxford University Press) માથી એક

૩ કવિતા—મુખપાઠ ૧૫૦ લીટી—અર્થ, તરજુમો—ગદ્યાનુવાદ
(પેરાફ્રેઝ) સાથે

પુસ્તકો—Horatius—Macaulay—(એ આનાવાળી)

Lake Regillus, Selections from Idylls of the
King અથવા ૫ મા ધોરણથી આગળની કાવ્યમાળા

૪ Composition—Simple Description, Essays, Letter
Writing

૬ ગણિત

અંકગણિત—લેન-શેર, ક્ષેત્રફળ, પૃષ્ઠફળ, ઘનફળ, દેરી નામુ પૂર

બીજ ગણિત—આગળના અવયવો, દઢભાજક, લઘુત્તમ સાધાગણુ ભાગ્ય,
અપૂર્ણાંક, અનેક વર્ણુ સમીકરણુ—અને તે ઉપરના કૂટ દાખલા
આલેખ, બિદુઓ ટપકાવવાનુ, દ્વિવર્ણુ સમીકરણુ છોડવાનુ

ભૂમિતિ—પહેલો રકન્ધ પૂરો, બીજો રકન્ધ—વર્તુલના સ્પર્શક અને સક્રિય
ચતુષ્કોણુ સુધીના સિદ્ધાન્તો, સિદ્ધાન્ત ઉપર સાદા દાખલાઓ તથા
ત્યા સુધીમા આવતી રચનાઓ સાથે

૭. પ્રાચીન ભાષા

૧ સંસ્કૃત—(૧) ગીર્વાણભાષાપ્રવેશ—ઉત્તરાર્ધ—લે પાકુરગ વિકુલ
વળામે અથવા

ભાંડારકર બીજુ પુસ્તક પૂર

(૨) ગદ્યપદ્ય માળા (જોગલેકર) અથવા

લેલે વાચનમાળા ભાગ-૧

(૩) શ્લોકો આસરે ૪૦

ફારસી—ગદ્ય આરતીવાળાની ત્રીજી ચોપડી-૧૫ વાર્તા અથવા બીજી કોઇ
ચોપડીમાથી ૧૫ વાર્તા

પદ્ય-ખોખાન

વ્યાકરણ-ક્રમાં ૧-૫ પ્રકરણ અથવા એવું બીજું કોઈ વ્યાકરણ,
ગૂજરાતીમાંથી શાસ્ત્રીનો તરજુમો.

૮. ઉદ્યોગકળા

ગણિત અને પ્રાચીન ભાષાને અદ્ધે

નીચેનાંથી એક (૧) વણાટ, (૨) સુથારકામ, (૩) કૃષિ, (૪)
શીવણકામ, (૫) વાણિજ્ય, (૬) સંગીત, (૭) આશ-
ખન, (૮) વ્યાયામ

ઉદ્યોગોનો અભ્યાસક્રમ

(૧) વણાટ

પાઠ્યપુસ્તકો—૧ વણાટશાસ્ત્ર ભાગ ૧ લો કર્તા મગનલાલ ખુશાલચંદ
ગાધી, સત્યાચંદ્રશ્રમ સાળરમતી

૨ દેરી રંગ—કર્તા ડૉ. પ્રદ્યુમ્નદ્રરાય, અનુરાધક-મગનલાલ ખુ ગાધી

નોંધ—વણાટશાસ્ત્રને લગતું ગણિત માત્ર જાનવા, પીવવા અને પીંજવાને
લગતું જ આ ધોરણમાં રાખવું

૨. પ્રત્યક્ષ ક્રિયા—

૧ કાંતણુ ૬, ૯, ૧૨, ૧૬, અને ૨૦ આકતુ સુતર પ્રત્યેકનો એક
તોલો એક મરખી રીતે વણદાર અને ૨ જી વગરનું ઓછામાં ઓછી કલાકે
૧૦૦ વારની ઝડપે કાતવું (કિતમ ઝડપ કલાકની ૨૩૩ વાર) કાતણુમાં
સુતરની સરખાઈ આક અને સમય એ ત્રણ વસ્તુપર ધ્યાન આપવામાં આવે

૨ પીંજણુ ઓછામાં ઓછું કલાકે ૨૫ તોલા પ્રમાણે પીંજી, પુણી
બનાવવી (કિતમ ઝડપ કલાકે ૬૫ તોલા)

(પીંજણુની સફાઈ અને પુણીની વણાઈ ઉપર ધ્યાન આપવામાં આવે)

૩ પીલાઈ કપાસ ઝૂડવો અને પીલવો, ઓછામાં ઓછો કલાકે ૩૦
તોલા (કિતમ ઝડપ કલાકે બે શેર)

૪ વણાટ કલાકે ઓછામાં ઓછી પોણો વાર નાડી અને પોણો વાર
પાટી (સાદી તથા ચટાપટા વાળી)

૫ રંગકામ સુતર રંગવું અને ધોઈને ઉજળું કરવું

૬ સમાર કામ—માળ બનાવવી, સાડી ચઢાવવી, ભાત ચઢાવવી, નાહી અને પાટી માટેની તાણી ગોઠવવી વગેરે

(૨) સુથારકામનો અભ્યાસક્રમ

વિષયો—જુદા જુદા કામો માટે વાપરવા યોગ્ય લાકડાનું જ્ઞાન, સુથારી ગણિત—કિંમત લાકડાનું ધનમાપ, કિંમતના દાખલા વગેરે

કારીગરી—ત્રણ કલાકમાં તૈયાર કરી શકાય એવી કાર્ષી ૧૦૦ જેવી કે પેટી, બાડડા (ટૂલ્સ), કલમફાન ઘોઢી વગેરે પોલિશ માટે તૈયાર થાય એવું બનાવવું અને એમાં નીચેની વીગતો ઉપર ધ્યાન આપવું

- ૧ વાસલાનું કામ—લાકડાને વાસલાયી દોઢે મારીને સીધું કરવું, સળગુ ગોળ કરવું, ચડતું કિતરતું ગોળ કરવું છત્પાઈ
- ૨ દોરો મારવો—
- ૩ રધાનું કામ—રધાવડે સાફ અને સીધું કરવું, ખાચો પાડવો, બહારની (Convex) ગોળાઈ કરવી, અંદરની (Concave) ગોળાઈ કરવી, જુદી જુદી જાતના રધા ચલાવતા આવડવા
- ૪ કરવત ચલાવતા આવડવી—કેવા લાકડા માટે કરવી કરવત ચલાવવી તેનું જ્ઞાન, અમુક લાકડાં કાપતા કંઈ કરવત પસંદ કરવી તેની મમજ, સામટા લાકડા ઝેરવા
- ૫ હિંદકામ—બરમા અને શારડી વડે-મીઠા હિંદ પાડવા, બરમા પકડવાની કુશળતા ધરે
- ૬ ગુણ્ડીઓ અને ફરશીનું કામ—ગુણ્ડીઓના ઉપયાગ, ફરશી વડે હિંદ અને ચૂળ પાટી લાકડા જોડવા અને ચોકડા બેસાડવા
- ૭ ખીલા મારવા—માથાવાળા, માથા વગરના, ખીલાયી પાટીઆ જોડવા ચૂંક બેસાડવા, ે

(૩) કૃષિ

જમીન

- ૧ જમીનના પ્રકાર (પ્રયોગસહ)
- ૨ જમીનનો બનાવટ ગરમી, ઠંડી, અને વિજળી-પવનોનું કૃત્રિમ અને સ્થાનિય પાણી—(૧) વહેતું પાણી, (૨) બધીઆનું પાણી—મગ, બગીચા

કુગર હવા ઝાકળ કુમસ-લુણો, કાટ વગેરે ગુફા જુદા પ્રકારની વનસ્પતિ જમીનના જીવડા

- ૩ જમીનના પ્રાકૃતિક ધર્મે હલકી કે ભારે ચીકણ (Structure) કુમાશ અથવા બરછટપણું (Texture) છિદ્રાણુપણું પાણી રાખવાની શક્તિ—(Saturation) કેશાકર્ષણ—(સપ્રયોગ) ઉષ્ણતાગોપકપણું—ભીનાશ, રંગ કુલવું અને મકોચાવું દ્વારા જોષકના હવામાની ભીનાશ ચૂસવાનો ગુણ
- ૪ ઉપલા ધર્મોની પાક અને જમીન ઉપર થતી અસર, અને તેમા પાકન અનુકૂળ, ઘટતા ફેરફાર કરવાના ઉપાય
- ૫ છોડને ઉપયોગી મુખ્ય ઘટકો—નાઇટ્રોજન, ફોસ્ફરસ, પોટેશ્યમ અને કેલ્શ્યમ, પાકના સંબંધ પાણીમા તથા તેજબીમા દ્રાવ્ય અને અદ્રાવ્ય પદાર્થ (સપ્રયોગ) સેન્ડ્રી પદાર્થોનું કોંવાવું, તેજબીનું છુટા પડવું, અને અદ્રાવ્ય પદાર્થોનું દ્રાવણ બનવું ફોસ્ફરસ અને પોટેશ્યમ—ખાતર નાઇટ્રોજન, ઍક્ટેરીઆ અને લેગ્યુમ્સ લાઇમીંગ—પોટાશ અને ક્રોમીયમ એસિડને છૂટા પાડવા
- ૬ જમીનનો કેસ—ખેડાણ પાણીની નીકાશ (Drainage) વિવિધ પાક ખાતર—વિવિધ જાત-છાણ, લીલો પાક, ખોળ, મેલુ, વિલાપતી ખાતર, વગેરે—ફેકની પાક ઉપર અસર, ખાતરને સાચવવાની રીત

છોડ—

છોડના ભાગ—અકુગરહબવ-એક ફળ અને દિવળના અકુરમા નફાવત ખીંગા ભાગ (સપ્રયોગ) થડ અને મળનું વધવું અને તેની દિશા મળ ધોરીમળ, નાના મળ અને તેના કાર્યો પાદડા નસો, કુપજો વગેરે

- છોડનું કાર્ય—૧ પાણીના ઉપયોગ અને કલથ બિંદુ (collar) (સપ્રયોગ) છોડનું ટટાર જોવું દાગના દ્રાવણ અને છોડના ઉપર અસર (સપ્રયોગ), ખારી જમીન અને પાક (સપ્રયોગ)
- ૨ પાણીનું મળ વાટે ઉંચે ચડવું
 - ૩ છોડવામાંથી પાણીનું બાળીબવન

૪ મ ડજ (Starch) અને પાંદડા—લીલા પાંદડા અને તાપ.
મ ડજનો છોડને ઉપયોગ—મ ડજ બનાવતા છોડમાંથી
નીકળતો વાયુ (સપ્રયોગ)

૫ શ્વામોરવાસ (સપ્રયોગ).

૬ છોડવા અને અજવાળુ (સપ્રયોગ)

૭ વેલાઓ

૮ ફલ, યજ, બીજ, પરાગયક્રમણ, બીજનું ફેલાવું, વેગવું,
જીવન દલદલ વિગેરે

છોડના રોગ

છોડ ઉપરના જીવડા—(૧) પટપટની માછી શરીરની ગાંઠ, શરીરના ભાગ,
અને રિડાસ તેનાથી થતું પાકને નુકસાન

(૨) તેના કુફરની દુશ્મન, તેનો નાશ કરવાને
અનુકૂળ વખત

(૩) પ્રાણીઓ, પક્ષીઓ, અને જાતુઓથી થતા
લાભાવાળા

પાક—૧ જ્યાંનક પાક

૨ યજ, જાડ વિષે સામાન્ય માહિતી

કામ કરી, છાટવું (Pruning) વગેરે

સામાન્ય જ્ઞાન

૧ ખેડમાં વપરાતા ઓળખ, તેના ભાગ, તેની કિંમત, તેનાથી થતું કામ,
તેની કાળજી વગેરે

૨ દેર, તેની પરીક્ષા, અને આવજત

૩ ઋતુના ફેરવા અને તેની પાક ઉપર થતી અસર—વળતા પાણી
(monsoon currents), બેજમાપક યંત્ર

૪ કાસ, ફરિયાની સપાટી [sea-level] કાઠો, નદી, પર્વત, જાડ,
હીમ, નાપ, ધૂમસ, જાડળ વગેરેની પાક અને વરસાદ ઉપર અસર

૫ ખેડના ઘર, કોઠાર અને માલની વ્યવસ્થા અને હિસાબ, બીજની સાચવણી

- ૬ મજુરની વ્યવસ્થા, સૂઝવ, પાક કાપવાનો, એકેડો કરવાનો, લાવવાનો વખત અને મોસમનું જ્ઞાન, ખેડૂતની જરૂરીઆતો અને આર મોસમના કામની વહેચણી
- ૭ ડેરી, દૂધનું વેચાણ
- ૮ પાક, કળ અને બગીચા

ખેતીને અંગે બીજી ઉપયોગી જ્ઞાન—

વેપારી ભૂગોળ પાકના નકશાનું જ્ઞાન, જમીનના નકશાનું જ્ઞાન મપ્રમાણ નકશો (Scale Drawing) મહેમુલી આનાવારી સામાન્ય સુથારીકામ સહકારી એક અર્થશાસ્ત્રનું સામાન્યજ્ઞાન ૫૫-પાણીનું માપ, કામની પદ્ધતિ-લાભાવાબ ગણવતપદ્ધતિનું જ્ઞાન અને વ્યાજનું જ્ઞાન

કિંચાતમક જ્ઞાન

ખેડુ—સમાર દેવો—ચાસ કાઢવા—ઝોરવું—કરબડી દેવી—૬ તાર દેવું—રાપવું નીંદવું—વાઢવું—લણવું—મમળવું—કડકીયું—ધાર કરી સળીયા પાડવા—પાણી પાવું વગેરે ગાડુ જોડવું, દોરના માનજન, દોરવાની ક્રિયા દોરની ઝોળખાણુ સાધેનાનું મમાર કામ

(૪) શિવજીકામ

અ કાચ (કાસ અથવા ગાજ) બટન શાકનું, ઝોટવું, ઝાડકો ભરવો, શેટ કરવા, કપડું સોસવું, ખાપો ઉર ૪ કરવો, ચુણું કરવી, ઇચ્છી કરવી

આ નીચેનો પોશાક શિવતા આવડવો

પુરૂષોનો—રમાવ, મેથળી, દફતર, ગલ્લેશ, લગોટ, સદરો, સાદુ પહેરણુ ડળીવાળું પહેરણુ, બ ડી, પાસાબ ડી, ડબલબ ડી, કબજો, ખમીસ, ગાધી ટોપી, ઝવેરી ટોપી, બગલચેલી

બાળકોનો—ઝબલુ, લેધી, ચહી, બાલારોપી, ફ્રોક

૬ (૧) માપ લેવાનું તથા વેતરવાનું (૨) કપડું કેટલું જોઈએ તેનો હિસાબ લેવાનું, (૩) સચાનું શિવણુ (૪) હાથ શિવણુ (૫) શિવેલા પોષાક પૂર્ણ કરવાનું (૬) બગડી ગયેલા કપડા સુધારી આપવાનું

૬ પોષાક પહેરવાના હેતુ, તેને બર લાવવા માટે શિવવામા કષ્ટ બાબતો ઉપર લક્ષ આપવું, રંગિત અને સફેદ કપડા પહેરવાથી થતા લાભા-
નિ ૪

લાભનું જ્ઞાન જુદા જુદા ધંધાધારીઓ માટે કપડા શિવવામાં કરવા જોઈતા ફેરફાર અને તેના ગુણોનું જ્ઞાન, હવામાનને લીધે પહેરવેશમાં ફેરફાર અને તેના કારણો, શિવણકાર તરીકે સમાજમાં પ્રતિષ્ઠા અને સ્વતંત્રતા જળવધવા માટે જોઈતા નિયમનું જ્ઞાન

૩ સચાના સામાન્ય સમાર કામની માહિતી ઉદા કર્યો ભાગ નથી તે જાણવું-તેને નવો લાવી બેસાડતા આવડવું

(૫) વાણિજ્ય

૧ વ્યાપારના મૂળતત્ત્વો, પરચુરણ માલનો વેપાર (retail trade), જથ્થાબંધ માલનો વેપાર (wholesale trade), વ્યાપારી પત્રવ્યવહાર, ભરતીઆ (invoice) શરાફી કામ, હુડીઓ તથા ચેક (Banking account), માયનું લેવાણું અને વેચાણ (goods inwards and outwards)

૨ મૂજગતી નામું પાકું તથા ઇંગ્રેજી નામાના મૂળતત્ત્વો

૩ હિંદુસ્થાનની વ્યાપારી ભૂગોળ

૪ વ્યવસાય ગણિત-વ્યાજ સાદું અને ચક્રગ્રહિ, મળતર હુડીઆમણુ શેર, માલની પડતર અને નકા ટાટો કાઢવાની રીત નકાટાટાના હિસાબ

(૬) સંગીત

શાસ્ત્રીય જ્ઞાન

૧ સ્વર, તાન લય, આગેલાવગેલ, ગંગ, નિયમ

૨ ખમાજ, કાશી, આમા, માહ (માહ) ઝિઝોટી દેશ, સારંગ, ભૈરવી આમાવગી, ગૌડમવાગ, કચ્છાલ, બિહાર, કેદાર તિલગ ભૂપાની—આ ગંગોના સાદા આગેલાવગેલના પ્રાથમિક નિયમો

૩ દશ દેગી ટાંગો

૪ તાલ-ધ્રુમણી, ધ્રુવા, દાદગ, ત્રિતાલ, ઈપનાલ, એકતાલ, તેવગ

૫ અલકાન-બદ નદ જિત, એમ, ગ્રીવ બાલ, પ્રકાશ

પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન—જાણત અથવા વાંચ

૧ જાણતના વિધાર્થીઓ તથા અથતા મુદગ જાણવા જોઈએ

૨ વાંચના સનાર, વાંચોલિન અથવા દિલરખા

પાઠ્ય પુસ્તકો—ગાયન વાયોલિન તથા દીલરુઆ માટ —

- ૧ સંગીત તત્વ દર્શક—૫ વિષયુ દિગ મન કન (ગાધર્વ મહાવિદ્યાલય મુખ્યા)
- ૨ અકિત અલ કાન ,
- ૩ બાલપ્રકાશ—ભા ૧-૨ ,
- ૪ ગૂજરાતી ઢાળો ભા ૧ ૫ નાગયળ મોઝ્કન ખરે પ્રમિદ્ કનગે
- ૫ તબલા મુદ્રગવાદન પદ્ધતિ—૫ વિષયુ દિગ મન

સતાર માટ—

- ૧ સતાર કી પદ્ધતી પુસ્તક ૫ વિષયુ દિગ મન કન

(૭) આલેખન

વિષય	વિગતો	પરીક્ષા
૧ અનુસ્મરણનાલેખન (memory drawing)	પ્રાણીઓ અને નિર્જીવ સ્થૂળ વસ્તુઓનું	પ્રત્યક્ષ ક્રિયા
૨ હસ્તાલેખન અને પવવા- લેખન (freehand and foliage)—ગત્રિક્રિયા સાથે	સમસવ્યાપસવ્ય (અને બાગુએ મન) તેમજ અનિયમિત આકૃતિઓનું	,,
૩ પ્રતિમાલેખન (model drawing) રંગ ક્રિયા સાથે	મહેલા આકારવાળી વસ્તુઓનું દર્શનચિત્ર	,,
૪ મિનાલેખન (Geometry) ગત્રિક્રિયા માથે	પ્રકિટકલ જ્યોમેટ્રી નામના પુસ્તકના મર્ચે દૃત્યો	પ્રશ્ન સહિત

(૮) વ્યાયામ

શાસ્ત્રીય—વ્યાયામ ગાલ્પ શરીર મગ્નણુ મળધી તથા વ્યાયામના
વિષયો સળધી શાસ્ત્રીય જ્ઞાન

પ્રત્યક્ષ—વિષયો	૧ દડ ખેડક	૩ લેન્ગમ
	૨ જોડી (મગ્નળ)	૪ મક્ષપળ

૫. લાઠી	૯ કુસ્તી
૬ આટાપાટા	૧૦ પટા
૭ ખોખો	૧૧ કવાયદ
૮ હું તું તું	૧૨ તરવાની કળા (મરજીયાન)

૧ દડ બેઠક—નીચે લખેલા પ્રકારોની શાન અને પદ્ધતિસર આવડત—

(અ) સીધું, સીનાકમી, નમગ્કાગ વળે મચ્છરુડ, બજરગ દડ, બૂટ્ટ, દડ જોર, વીર દડ અને સાક્ષુષ

(આ) આગે પાવ, પીછે પાવ, બાજુ પાવ, પેટ ગુઠન, ટાંગેલાલ, ખડી બેઠક, દૂદન, નીમખમલી અને ખડીખમલી

૨ જોડી મગદળ—નીચે લખેલા પ્રકારોની સજાઈથી એક ખીનને જોડીને કરવાની આવડત—હોલે, ડલાઈ, દુર-બગલ બગલી, દુલરી-બગલી બગલ-લપેટ, કલાઈ-શીરી, શીરી, ડમાલી એક, ડમાની દો, દુલગી શીરી, ફેકન મીધી, ફેકન ઉલટી મોઢા કમી, બદન ફેગ, વજેદાર ઉલટી, સીધી ડલાઈ મોચ, વજેદાર કલાઈ મરોડ અને બહાર લપેટ

૩ લેખ—નીચે લખેલા પ્રકાર મધમા એકી અવાજે કરવાની આવડત—એક જગહે, આઠી, પવિત્રા, ગોવચાત્ર, ચક્ર ગોલ ગોલ બેઠક અને મુલ મિલાફ

૪ મહુખખ—પ્રકારો—

સલામી બે પ્રકાર, મીધી, બગલી, કૈચી, ખદા, એક લાતી, ધાપ, કિરકી ઉડી, ઘોડા બે પ્રકાર, કાનસળી ખોપરી, મચ્છ, સલામી ચાર પ્રકાર, સાધો આડી દોનો બાજુ, ઉપેકી સલામી બગલી આડી દોનો બાજુ કૈચી આડી દોનો બાજુ, કિતરતી, ગદન આડી ખદા આડી, કિવની ઉડી, બદર પડડ મચ્છ

૫ લાઠી—

દોરખ, સલામી એક, સલામી દો, ચોમુખી દો, બગલમો, ચૌમુખી બગલ, ચૌદના (આની), ચૌમુખી જગ, એકમે ગોલ, ગોલમે દો કતાર

૬-૮—આટાપાટા ખો ખો, હુંતુંતું પદ્ધતિસર રમ

૯ કુસ્તી—

સલામી સર્વ પ્રકારની, ઢંકેલ, સર્વ પ્રકારની ચાલ, ડુબ, હાથ છોડાવવાના સર્વપ્રકાર, ઉબેડ, પટ કાઢવાના અને તેના અચાવના સર્વ પ્રકાર તરાવા, નોફર ખેચવો, તે ઉપર અચાવ

૧૦ પટા—તડકથી બદન તોડીને—

મીઠી મલામી, કુબેદ મલામી ટિકુબેદ, શેન્ધવજ, કુબકેર સીચી ગર્દન કાટ ચીંગ આની, પાલટ આની ગર્દન કાટ, દ્વિચીંગ

૧૧ કવાયદ—

પોતે કળ્ની, બીજા પામ કળવરી, સત્ર વ્યાયામ પુસ્તકમાંથી પ્રથમ અર્ધભાગના હુકમો લતા અને દેના આવડવા

૧૨ બાલચમૂ—

૧૩ તરણુ—આસનો સાથે—મિદ્ધાસન, બદ્ધ પદ્ધાસન, દદાસન, નીરાસન, પત્રિમ તાનામન, દ્વિપદ ગિયામન (આનુ શિષ્યજી ભલામણુએ મમજવુ)

ભલામણુ કરેલા પુસ્તકો

- ૧ મન-વ્યાયામ તથા બીજા જીન્મા-દાદા વ્યાયામ મન્દિર(વડાદા)ના પુસ્તકો
- ૨ વ્યાયામ-શાસ્ત્ર (હિન્દી)-ચિત્રગાળા પ્રેસ પના
- ૩ આરોગ્ય ઔર વ્યાયામ (હિંદી)-
- ૪ બ્રહ્મચર્ય હી જીવન હૈ, વીર્યનાશ હી મૃત્યુ હૈ (હિન્દી)કના-સ્વામી શિવાનંદ પ્રકાશક-બાબુ કદાગનાથ ગુપ્ત, ગત્રહિતકારી પુસ્તકાલય, ડકનગજ, મિરમપુર
- ૫ શરીર સંગ્રહ સબધી ગાત્રોક્ત ગિયામણુ-મગદારી બુ-કપો, મડોદગ
- ૬ દવા વગરનો દાકતર પાને શરીરની ખીલણુ-એ પી માફન ૩૭૧ લોઅર કાલામા મુબદ
- ૭ વ્યાયામ મન્દિર-ડૉક્ટર વલ્લભાસ ખેમરાજ આટાવાલા, ડકન રોડ, એ ટાકી, મુબાઇ

જૂદા જૂદા ઉદ્યોગો વિષે તજ્જોની કેટલીક સૂચનાઓ—

૧. વ્યાયામ—

- ૧ ૧૫-૧૬ વર્ષથી નાના વિદ્યાર્થીઓને 'દડ-એડક' ની વધારે પડતી

કસરત કરાવવી ઇષ્ટ નથી એનું પ્રમાણ બહુજ માફકસર હોવું જોઈએ એ વિદ્યાર્થીઓને તકદાર (smart and brisk) રહેતો અને વ્યાયામોમા વિશેષ રોકવા જોઈએ

તગવાનો વિષય પરીક્ષાના વિષય તરીકે સમજવાનો નથી પણ ન્યા સમવડ હોય ત્યા ગીખવવું સલાહ ભર્યું છે

૨ વ્યાયામનો સમય દરમેશ સવારે કે સાંજ ૫ થી ૮ નોજ રાખવો જોઈએ બપોરે વ્યાયામ કરાવવાથી નુકસાન થવાના સભય છે

૩ વ્યાયામનો વિદ્યાર્થી ડ્રેપરી રીયંગ્સા કરે છે તેને ખીટી પાન વગેરેનું કોઈપણ જનનું વ્યસન નથી એ એના શિલકે બરાબર જેવું જોઈએ એ વિદ્યાર્થીના શરીર, વસ્ત્ર અને હૃદય નવચ્છ ગહે એ વિષે ખૂબ કાળજી રાખવી જોઈએ

એન માટે શિલકનું નિષ્કલક ચારિત્ર્ય અને પ્રેમાળ સ્વભાવ અનિવાર્ય છે

૪ વ્યાયામ-મંદિ માટનો નકશો અને મગજળ વગેરે સાધનો સખધી મૂચના કોઇને જોવા રજો તો કાર્યાલયમા જોઈ જનશે અથવા પ્રો. માણિકગા (જી.માદાદા વ્યાયામ મંદિ વડોદરા) ૬ શ્રી ૦ છોટાલાત માવટૂણ પુરાણી (ન્યુ ઇંગ્લીશ સ્કૂલ ભરૂચ) એમને લખવાથી મળી રાકશે

વણાટ

૧ વણાટના જૂદા જૂદા અંગોની વહે ચણીનું સમય પતક ૫૦૦ ડલાકમા નીચે પ્રમાણે ગોઠી શકાય તેમાથી રોજ એ કલાક લેખે ૨૫ દિવસનો મહીનો અને ૮ મહીનાનું વર્ષ એમ સમગ્ર ૪૦૦ કલાક શાળામા આપી શકાય અને ૧૦૦ કલાક વિદ્યાર્થીએ ખાનગી સમયમાથી કાઢવા જોઈએ

પણ કાંઈ શાળા નિયમિતપણે રોજ એ કલાકનો સમય આપવાને બદલે કેટલાક મહીના સુધી ઔદ્યોગિક વિષયની પાછળ વિશેષ સમય આપી યોડા મહીનામા એને પુરો કરી શકે એમના એમના વર્ષના ૧૦૦ કલાક જોઈએજ એટલે આ ગણતરીનો અર્થ છે

કાંતણ.

કલાક

૧ મહી ત્રાક ૫૦ કાંતવું

૩૨

૨. ઝીણી ત્રાક ૫૨ કાતવું	
(અ) સાડી ચડાવી જાણવું	
(આ) માળ બનાવી જાણવું	
(ઇ) ૨ ટીઓ તૈયાર કરી જાણવું	૫૦
૩ ૬, ૯, ૧૨ મુઘીના આકે અઢાજથી કાઢના આવડવા	
(અ) આકે કાઢવાનો હિસાબ જાણવો.	
(આ) પોતાનું કાતેલું સુતર ૧ મીનીટમાં ૧૦૦ વાળ જોડેલું	
કાળકીપર લપેટી શકાય તેવું કોકડું ભરી જાણવું	૫
૪ ૧૬ થી ૨૦ આકે અઢાજથી કાતવા	૨૦
૫ (અ) આકે પ્રમાણે મજૂરીનો દર નક્કો કરવો	
(આ) કાચું પાકું સુતર ઓળખના શીખવું	
(ઇ) કાતવાની ઝડપ કેળવવી	૩૦
૬ ' થી ૨૦ મુઘીના આકો માખ્યા હોય તે પ્રમાણે અગાખર	
અઢાજથી કાતી જાણવું	૨૦
	૨૦૬

પીંજણ.

૧ કપામ ઝુડવો	૮
૨ કપામ પીંચવો	૧'
૩ જુદી જુદી જાતનું ૪ મરખાવના શીખવું	
બીજવાળા કપાસપથી તેની પગીલા કરી,	૧૦
૪ કામઠા પર પીંજવું	૧૦
૫ જુદી જુદી પીંજણ પર દાથ કેળવવો	૨૦
૬ કલાકે ૧૦ તોલા પીંજ તેની પુગી બનાવી લેવી	૧૦
	૮૪

વણાટ.

૭ મુનગની સાધ જાણવી	૧૨
૮ કાળકી ખોલી જાણવી ને કોકડા ભરતા શીખવું	૧૨
૯ મુનરના દડા કરવા	૮
૧૦ સુતર ઠરડવું	૧૬

૧૧	નાહી બનાવવી	
	(અ) વાણી કમના શીખવું	
	(આ) રાય બાધી જાણવા	૫૦
૧૨	ચટ્ટાપટ્ટાવાળી નાહી બનાવવી	૩૦
૧૩	મુનર દેશી રંગો વડે રંગવું	૨૦
૧૪	પાટી વણના આવડવી	૩૦
		૮૮૨
	શાસ્ત્રીય જ્ઞાન	૪૮
		કુલ કલાકે ૫૦૦

- ૧ કાનવાના સમય બનતા મુઘી ચોમાનામા આવે એવી જોડવણ કરવી વણાટ કિનાળામા રાખવું
- ૩ એક સાથે વણવાનું કે એક સાથે જાતવાનું અથવા એક સાથે ઔદિક માહિતીનો ક્રમ ગખવો કચિત નથી, કાણુ કે એથી વિદ્યાર્થીઓને કટાણો ચઢે છે
- ૪ વણાટનો કલ્પોગ જે ગીખવવોજ હોય તો તે ગમે તેવા સાધનોથી શીખવી નહિ શકાય ઝેડીયા, માળા, ત્રાક, ચમરખા, તાથા વગેરે સર્વે સાધનો પગિયણ અને મુરડ હોવા જોઈએ ઓળંગેની આકૃતિ ન હોવી જોઈએ પણ ઓળંગ (એટલે સારી રીતે ચાલી શકે એવા) હોવા જોઈએ માધન સાગ દશે તો છોકરાઓ હોશોહોશે ગીખશે અને પ્રગતિ પણ કળે ફરેક મદિરે વણાટ વિભાગ માટે મુથાગના ઓળંગોના એક મટ સત્જ રાખવો જોઈએ
- ૫ દયીઆગેની યાત્રી —

દયોહી, એણુ લાકડુ વસવાની કાનસ, લોહુ વમવાની કાનમ, પકડ, કરવત ચોન્મી, વાસલો ત્રાક ધમતી વખતે પકડવા માટે ચક્લીઓ લેવલ કાટખુણા, કુટપટ્ટી પરચુરણ-કાન, ચાપુ, નાનુ ત્રાજવું

- ૧ વિશેષ માહિતીવાળી એક યાદી કાર્યાલયમા છે જેને ઈચ્છા હોય તેને જોવા મળી શકશે

અભ્યાસક્રમમા જણાવેલા પુસ્તકો વિપરાત નવજીવનમા પ્રસિદ્ધ થતી ખાદી વિભાગની પત્રિકાઓ માથે મુપગિચિત ગહેવું ઇષ્ટ છે

વાણિજ્ય.

નીચેના પુસ્તકો ઉપયોગી થવાનો મભવ છે —

- (1) Hand Book of Commercial Information by Cotton
—(Government Publication)
- (2) હિંદુસ્તાનના વેપારની વિગત—વાહીલાલ કપૂરચંદ ઢાણીરાના, મન્દી
સ્વાગત વડોદરા કિ મત 30 પ)
- (3) Aiyar's Book-Keeping
- (4) મગ્ન દેગીનામાની પદ્ધતિ
- (5) આપારી કળા—લે. જી. આર્થર્ પટન જૈન પાઠશિવ, કાલ્યાણેરી, મુબઈ
- (6) Pitman's Commercial Arithmetic
- (7) Pitman's Commercial Correspondence
- (8) લેખન ચક્રિકા
- (9) આપારના શિલ્પક—મહાદેવ ગમનદ્ર જ્ઞાનગુપ્ત અમદાવાદ

ખેતી.

નીચેના પુસ્તકો ઉપયોગી થવાનો મભવ છે —

1. ખેત, વાહી અને મગીયાની ઉપજ રધાનનારા ખાતર-ત. દુધરાય
જાડાલાલ અગ્રગિયા પ્રકાશક—ગુજરાત વના-યુવક મામાઈટી અમદાવાદ
કિ મત ૦-૫-૦
2. એજ લેખકના ખેતીના લગતા બીજા પુસ્તક પાળુ કે
3. હિંદુસ્તાનનું રાજ્યધારણ તથા મહાસલાનું અંધારણ.

આ વિષય ઉપર પાકેલ-પુસ્તક વખતે મેં બાદમાં પ્રયત્ન કરી
આ છે હાલમાં તે સ્કીકનોની માહિતી માટે નીચેના પુસ્તકો ઉપયોગી
રીખવાના હીક ચર્ચ પકશે પણ એ લેખકના અભિપ્રાય વિષે સાગમાન
વિવેક અત્રપણે જ કરવા જોઈએ

-
4. ટીપ—અહીં જણાવેલા વિષયો અને ઉદ્યોગો ઉપર સારા પુસ્તકો કે હસ્તલેખો
મોકલવામાં આવશે, તે તેનું અવલોકન કરી વાપરવા અથવા ડાવાવા,
સમિતિ બહામણુ કરશે

રાજ્ય ધારણ.

- ૧ Indian administration to Dawn-B. K Thakore.
Published by D B Taraporewala & Sons
Rs 1 nett
- ૨ હિંદુસ્તાનનું ગવર્નમેન્ટ—હરિલાલ માધવજી ભટ્ટ
- ૩ Montague-Chelmsford Report (Government of
Indian Printing, Calcutta)
- ૪ Government of India-Ilbert
- ૫ Indian Constitution-Mukherji

મહાસભા મધ્યમ.

- ૬ Indian National Congress-Ambika Chandra Mazumdar-(R A Nateson & Co, Madras)
- ૭ How India Wrought for Freedom-Mrs Anne Besant-Theosophical Publication House, Adyar, Madras

મહાસભા ગુરુગત પ્રાન્તિક સમિતિ ઇ ના મધ્યમ શેલ્ડે એન્ડ
સિપ સમગ્રની પ્રેસ-સતી ગુરુગત પ્રાન્તિક સમિતિ, અમદાવાદ

“યુગધર્મ”ની ટાયપી

હિંદુસ્તાની.

હિન્દી-ગુજરાતી વ્યાકરણ માટે નીચેના પુસ્તકો પાંચ કિલોગ્રામ થાય
ગ્રામી ૨

- ૧ હિન્દી-ગુજરાતી શિક્ષા-કર્તા-શ્રીરામ ગમપ્રસાદ શર્મા,
પ્રકાશક, ભગવન્ન બધુ મહલી-વદાયૂં સિદ્ધી (R K R)
- ૨ હિન્દીશિક્ષા-કર્તા વિજયશંકર ત્રિભુવન ત્રિવેદી, ગજ-
કોટ મૂલ્ય ૦-૧૪-૦
- ૩ હિન્દી ભાષા પ્રવૃદ્ધિની-ભાગ ૧ કર્તા-આશાબાઈ કાશીભાઈ
પટેલ નડિયાદ. મૂલ્ય ૦-૬-૦

ઉર્દુ માટે 'ઉર્દુ દા કાયદા' શીખ્યા પછી નીચેના પુસ્તકો વાંચી શકાય —

૧ સીપાહી ઓર ફગ્વેગ	૫ અબુલકાસમ
૨ તીન બહનોકી કહાની	૬ પેગેનૌજવાનના કિસ્સા
૩ અનીયામા ૪ આનીસ ચોન	૭ સિપાહી જાદાહ
૪ બચ્ચોકી બહાદરી	

કેટલીક ઉપયોગી માહિતિ

- ૦ નીચેના ખાતાઓ ગિદાણ વિપરીત અને મામાન્ય વાચન માટે ઉપયોગી પુસ્તકો પ્રસિદ્ધ છે :

શ્રી નક્ષિલામુર્તિ વિનય મંદિર ખાતનગર
 નવજીવન પ્રકાશન મંદિર, અમદાવાદ
 યુગધર્મ કાર્યાલય અમદાવાદ
 સૌગંધ કાર્યાલય ગણપુર કારીયારા
 નાથુગ કાર્યાલય લીમડાચોક મગન
 ગાંધી માહિત્ય મંદિર અમલ
 સમૃદ્ધ માહિત્ય કાર્યાલય, અમદાવાદ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠનાં પ્રકાશનો

કુમાર મંદિરો માટે

ક્રમાંક

૧-૫ ચાલણગાડી-ચેખડ શ્રી ગિરિજાનંદર ભગવાનજી કથેકા નથા શ્રી

નગનગમ દેવે નાની કિ ૦-૧-૬ મોટી ૦ ૦-૦

૧૧ અણીબોર-(આળ-કવિનાઓના મંથર) મયાજર- શ્રી જુગનગમ દેવે

મંથ ૧-૫-૦ (બીજી આગ્રતિ)

૧૨ બચણ-(ચાળીબોર ગીતી આગળ વધેલા માટે કવિનાઓના મંથર)

મયોજર-શ્રી જુગનગમ દેવ મંથ ૧-૮-૧

૧૫-૧૭ રાષ્ટ્રીય વાચનભાળા-મયોજર શ્રી ડાકાવાલ પુગાળી ભર

કેળવણી મડળ પહેલી ચાપડી મળ્ય ૧-૧-૬ બીજી ચાપડી

મંથ -/-

કુમાર અને વિનયમંદિરો માટે

૧૦ ઐતિહાસિક વાર્તાભાળા-ભોમલ વંશ-ચે શ્રી નાજુકલાલ ચોક્ષી

બન્ધ કેળવણી મડળ મંથ ૧-૧૦ ૧ (બીજી આગ્રતિ)

સંક્ષિપ્ત કરણધેલો-અસપક શ્રી નાટ્યાય વિદ્યામંદિર સાયમનની (છપાય ૯)

*પાઠ સચ્ચ ભાગ ૧૬૦-મયોજર શ્રી નગરિ હા પડી મ (છપાયછ)

*પાઠસચ્ચ ભાગ ૨-૩-મયાજર મંથ (ચોક્ષયુ ૬)

વિનય મંદિરો માટે

૧/ Poetical Selections for Vinay Examination-મયાજર

શ્રી આશુતોષ ન પાકા મંથ ૧ /

હિંદી તવારીખ- તુક અને પડાળા રામચંદા દર્શિયાના ચે શ્રી નાજુકલાલ

ચાળી બન્ધ કેળવણી મડળ (છપાયછ)

ફિઝિકલ સાયન્સ સરકારી શાળાના બાલક અને હાઈ સ્કૂલના બાલકો
અને શ્રી મુનીશાલ જે બટ, ચરિતર કળાણી મહા, આખાં
(ચોખ્ખાં છે)

વિનય મદિરો અને મહાવિદ્યાલયો માટે

૧૦ મન્તાબે બાતે ઉર્દુ-સપાદક-મો અબુ ઝાફર નડવી ગ્રજાગત
મહાવિદ્યાલય મુખ્ય ૦-૪-૦

૧૧ પૂર્વરંગ-ચે. શ્રી દત્તાત્રેય આ કાવેશ્વર અને શ્રી નગરજી કા
પરીખ મુખ્ય ૧-૦-૦

પ્રાચીન સાહિત્ય-શ્રી ગીરીનાથ કાકુના લખાણ અનુવાદ શ્રી મહાદેવ
દેસાઈ તથા નગરજી પરીખ મુખ્ય ૧-૧૦-૦ (પુરાણન મદિર)

મહાવિદ્યાલયો માટે

૧૩ ૧૩ સપ્તશતી બા ૧ થી ૧ પ્રો. બાટે કન મગરી પુસ્તકના
અનુવાદ મુખ્ય ભા ૧ ૦-૦-૦ બાળ ૨ ૧-૮-૦, બા ૩-૧ ૧-૪-૦

૮ Poetical Selections for the Pratham Examination
મયોજક-શ્રી આ ગ દામર બા પે મીપાલીમવાની અને
રાવજી ગા દેસાઈ મુખ્ય ૧-૮-૦

૯ પ્રમાણશાસ્ત્ર પ્રવેશિકા-૫ શ્રી ગ નિ પાઠક મુખ્ય ૩ ૨-૦-૦

૧૦ ગોવિન્દગમન - સપાદક શ્રી ગ વિ પાઠક અને ન દા પરીખ
મુખ્ય ૦-૫-૦

૧૧ હિન્દી રાષ્ટ્રીય અર્થ-ને શ્રી ખુનાવ ન નાદ અધ્યાપક મળાઈ
યનિવર્સિટી મુખ્ય ૦-૮-૦

Prose Selections for the Pratham Examination-
મયોજક શ્રી આ ગ દામર (ક્ષાય ૧૦)

આર્યવિદ્યા વ્યાખ્યાનમાળા-ગ્રજાગત મહાવિદ્યાલયના અધ્યક્ષેના

આ નીચાની વાળ પુસ્તકો મહેને વચવા લેવા છે

વ્યાખ્યાનોનો મંથન મૂલ્ય હીટની પટ્ટી ૩. ૨-૦-૦, ચામડાની પટ્ટી
૩ ૨-૮-૦ (પુરાતત્વ મંદિર)

પાલી પાઠાવલી-મયોગક મુનિ શ્રી જિનવિજયજી મૂલ્ય ૨-૧૦-૦
(પુરાતત્વ મંદિર)

પ્રાકૃત કથા સગ્રહ-મયોગક સદ્ગ મૂલ્ય ૦-૧૦-૦ (પુરાતત્વ મંદિર)

ઉપનિષત પાઠાવલી-મયોગક શ્રી દાલેલકર મૂલ્ય ૨-૧૦-૦
(પુરાતત્વ મંદિર)

અભિધર્મમ્થસગ્રહ-મયાદ- શ્રી ધમાનદ ધનમ્બી મૂલ્ય ૦-૨-૦
(પુરાતત્વ મંદિર)

પ્રાકૃત ભાષાઓનું વ્યાકરણ-મયાદક પ એચ.આસ છપાવજી (છપાય છે)
વૈદિક પાઠાવલી-(છપાય છે)

અધ્યાપકો માટે—

૧ સ્વતંત્ર બાળ શિક્ષણ-મૅન્ટેમોરી તિમ શ્રી ગિરિનગકર બલદાનુ
વ્યાખ્યાન મૂલ્ય ૨-૦-૦

૨ બાળવાર્તાઓ પર વ્યાખ્યાનો-ચાખ્યાત શ્રી ગિરિનગકર બલદા
તથા શ્રી દાલેલકર મૂલ્ય ૨-૦-૦

૩ ગણિતકા પરિભાષા કર્તો શ્રી તિમ પ્રા બલદ મૂલ્ય ૨-૦-૦

પુરાતત્વના અભ્યાસીઓ માટે --

અભિધાનપદીપિકા પાલી ભાષાઓના નામદોન (છપાય છે)

જિન ચરિતમ્ (છપાય છે)

બુદ્ધલીલા સાર સગ્રહ લે શ્રી ધમાનદ ધનમ્બી મૂલ્ય ૦-૧-૦

આર્યોના તહેવારોનો પ્રાચીન તથા અર્વાચીન ઇતિહાસ-લે શ્રી
'જગદેવી' મૂલ્ય ૦-૧-૦

૧ ગૂંચરાતી તથા ગિ હી બાગ પુનરાતી એ- પાલી વિદ્યાપીઠ તન્દુથી પ્રમિદ્ધ
થયેલી ૭ મૂલ્ય અનુક્રમ ૦-૧-૦ અને ૦-૦-૦

પુસ્તકો મળવાનું ડેકાણુ — શ્રી આબોગેવિદ કુબેરદાસની કૃતિ
ત્રણ દરવાજા, અમદાવાદ.

મુદ્રણસ્થાન આદિત્યમુદ્રણાલય, રાયગડરોડ-અમદાવાદ
મુદ્રક પ્રાણીવન વિશ્વનાથ પાઠક

